KÁR A DAL

IRTA: RÉZ GYULA (Erdély.)

Hajnaira elült a hangos hajsza.
Az északi szél már tovanyargalt
A földön a lomb. A galyak arca
Sovány, vigyorgó. Lopva, halkan
Jött meg az ősz. A köd követte,
Bevonta omló, szürke szövetbe.

Jajjal bélelt ez a köntös!
A szegélye könnytől gyöngyös.
Könnyű szárnya libben, tárul.
Halott illat messze tájrul
Száll belőle s ahova ér,
Sir az avar, sir a gyökér.

Ott fent a fán vén varju várja.
Se fészke, se párja.
A halál fekete lelke talán
Ott fent a fán?

Az ág reccsent! Riad a csend.
Hiába már!
A bus madár kiáltja: Kár!
És varju-szóval igy hadar:
Kár az élet, kár a dal!
Kár a harc, a viadal.
Kár a csók és kár a kin,
Kár a kincs és kár a csin.
Kár az undor, kár a vágy,
Kár a jóság, kár a vád.
Kár a kédv és kár a gond!
— Ha értelmes, ha bolond,
Ha öreg, ha fiatal,
Most magának sirt kapar!
Szemfedő a sárga lomb.

Van avar, nincs zavar!
Fehér fátyolt köt a köd,
Fagyos rög az örököd!

A magyar nők a legszebbek a világon

Deauville, francia fürdőhelyen Európa és Amerika legkülönbözőbb vidékeiről üdülésre összegyült nyaralók, mintegy ötezren szavazást rendeztek annak eldöntésére, hogy melyik nemzet női a legszebbek. A szavazók nagy többsége azt állitotta, hogy a magyar nők nemcsak a legszebbek a világon, hanem a legtehetségesebbek is, a legjobb társai a férfinak, a legálhatatosabbak és legelegánsabbak. Poiret, a híres francia ruhatervező, a nők alapos ismerője is azok között volt, akik a magyar nőkre szavaztak.

LÓDUL A KÉVE, ZUG A DOB

Mi mindenre legyen gondja a gazdának

(FOLYTATÁS!)

Mint minden gép átvizsgálásánál, ugy a cséplőgépnél is bizonyos rendszert kell követnünk, hogy valamit ki ne felejtsünk. A cséplőgépnek ugyanis minden csapágyát indulás előtt jól meg kell zsirozni, olajozni és a fontosabb, különösen a gyorsan forgó és mozgó alkatrészeket meg kell alaposan vizsgálni munkaközben is gyakran megtapintani az esetleg meglazult csavarokat utánahuzni, a szoros csapágyakat egy kissé kiengedni, nehogy csapágymelegedés vagy pláne kiégés következzék be.

A gép kenését és átvizsgálást lehetőleg egyszerre végezzük, hogy minél kevesebb időt vegyen igénybe s hogy mire az első kévékkel megrakott kocsi beérkezik, a gép indulásra készen álljon. Először is az önetetőt, önműködő etetés szabályzót olajozzuk meg, majd hamarosan a zsinegvágó kések csapágyait, közben állandóan szemmeltartva az egyes lazulásra hajlamos alkatrészeket. Majd a cséplőgép legfontosabb és hanyag kezelés esetén legkönnyebben bajt okozó alkatrészeit a dob és a kosár szegeit vagy fogait nézzük át. Különösen a dob fogait ajánlatos minden hosszabb munkaszünet alkalmával kalapáccsal beverni és jól utánahuzni, mindaddig, mig oldalról finoman megütve csengő hangot ad. Nagyon kell ügyelnünk arra, hogy a dob fogai szilárdan és a szintén szorosan becsavart kosárfogaktól egyenlő távolságban legyenek. Ezután a dobtengely játékát ellenőrizzük, mely éppen csak egy gondolatnyi legyen. Majd sorra olajozzuk a leugó láda, forgattyutengely, gabonaszállitó, szalmafuvó és mérleg csapágyait mind két oldalon s a szijak felrakása után a gép indulásra készen áll.

A szijakat illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy gumival bevont hevederszijakat legjobb acélkötéssel ellátni, miután ez adja a legsimább felületet és nem árt neki az eső, mint a bőrfűzővel való kötésnek. Nagyon kell vigyázni azonban az ásványi kenőolajjal, mely igen ártalmas ugy a bőr, mint a gumiszijakra. A szijcsuszás ellen gyanta, aszfalt és különböző tzlradékok keverékéből készitett rudak használata egyáltalában nem tanácsos Ezek megtámadják a szij anyagát s emellett csak ideig-óráig segitenek. A szij csuszásának egyik leggyakrabban előforduló oka a szij lazulása, miáltal ez ellen csakis ugy segithetünk, ha a szijat egy kevéssel rövidebbre vesszük.

Megtalálták az elveszettnek hitt kutató társaságot

Megirta annakidején a Kanadai Magyar Ujság, hogy Saskatchewan északi területeinek tanulmányozására még a tavaszszal elindult négy amerikai egyetemi hallgatónak nyoma veszett. Már már azt hitték, hogy őket is utolérte az északi hősök sorsa és éhen pusztultak a kietlen vidékeken. Augusztus 15-én azonban jelentés érkezett Molley rendőrőrmestertől, aki jó egészségben talált rájuk a Pelican szoros tájékán.

Miután a rendőrfőnöktől élelmet és felszerelést kaptak után pótlásul, ujra nekivágtak a nagy északi rengetegnek és remélhető, hogy elegendő halat, vadat találván utjukban, szerencsésen el fogják érni a Hudson Bay partjait, ahol folytatni akarják tudományos kutatásaikat.

Hogyan akadályozhatjuk meg a szemveszteséget?

A mint azt a gazdák nagyon jól tudják, a gépnek föltétlen vizszintes állapotban kell lennie, mert ellenkező esetben vagy nem tudja megtisztitani a magot a pelyvától vagy pedig kifujja a szemet a szalmával együtt, sőt a dobcsapágy még fel is melegedhetik.

A kosárfogakat oly közel kell szoritani a dobhoz, hogy a dob rudjai és a fogak között ne szökhessen meg kicsépeletlenül a kalász. Viszont ha sok a törött szem és a fogak nem hajlanak néhol tulközel egymáshoz, akkor egy, esetleg két sorral kevesebb fogat teszünk a kosárba. Nyirkos, fagyott vagy hosszu szalmáju buzánál épen forditva áll a dolog. Ez utóbbi esetben több fogsorral igyekszünk lehetőleg minden gabonaszemet megtakaritani.

Szemveszteség előállhat azonban a szelelőrosta hibás beállitása vagy részleges eltömődése folytán is. Soha sem kell több szelet adni a rostának, mint amennyi a fölösleges pelyvát és piszkot kiviszi a szalmafuvón. Ha a szél fuj, még pedig nem a cséplőgép hosszának irányában, hanem valamelyik oldalára merőlegesen, akkor a rosta szélkerekének szabályzó nyilását kisebbre kell vennünk és inkább a másik oldalt nyissuk meg jobban, ha piszok menne a gabonába.

Ugyancsak jól tudja a farmer, hogy a cséplőgépgyárak kezelési utasitásait a lehetőségek szerint pontosan be kell tartani, mert csakis igy érhetünk el gazdaságos cséplési ereményt. A nagyobb gépek főtengelyének fordulatszámát csupán abban az esetben szabad 900 percenkénti fordulatnál, a kisebb gépeknél pedig 1000-nél lassabban járatni, ha a gabona tul száraz és törik a szem. Ha a gabona nyirkos, ugy lehetőleg magas fordulatszámmal járassuk a gépet, hogy minél kevesebb szem menjen a szalmával együtt veszendőbe. Buza és árpa cséplésénél semmiesetre sem szabad üres kosárbetétet helyezni a fogsorok közé, sem pedig első helyre, miután sok csépeletlen fej mehet ki ezek között a tisztitóba és eltorlaszolhatja a szállitóberendezést..

Persze van ezeken kivül még száz más megfontolni való, amit egy rövid cikk keretében felsorolni nehéz lenne s a fentieket is csupán azért közöltük, hogy rámutassunk a rendszeres és idejkorán való gépvizsgálat rendkivül fontos szerepére.

Mert ha a gazda érti és szereti a dolgát, akkor jól dolgozik a cséplőgép, szépen megy a munka. Mostanában minden farm hangyabollyá változik, ég a dolog az emberek kezében, az asszonyok sütnek-főznek a szorgos népségnek, mindenki sietve dolgozik, ha baj van segit, csakhogy még a rossz idő beállta előtt kész legyen a nagy munka s száraz, szellős magtárba kerüljön az aranyszemű gabona, mely millió és millió szegény embernek ad kenyeret és megélhetést.

Végül még csak arra szeretnők fel hivni a cséplőgépkezelők figyelmét, hogy tegyenek meg minden lehető óvintézkedést a balesetek elkerülésére. A cséplőgép épenugy, mint a traktor komoly munkára és nem játékra készült s épen elég szerencsétlenség történik még akkor is, ha elővigyázattal és hozzáértéssel bánnak vele.

Ha bármily gyanus kiáltást, neszt veszünk észre a gép zugása mellett, azonnal győződjünk meg arról, hogy mi a baj s inkább állitsuk meg a traktort azonnal, mintsem emberéletben vagy a gépben valami kár történjék. A régi magyar közmondásnak itt is igaza van:

— Jobb félni, — tehát ebben az esetben óvatosnak lenni, — mint megijedni!

PAYERLE BÉLA

Keletkanadában a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzküldési iroda.
Pénzküldésekért teljes felelősséget vállalok.
HÁZAK, FARMOK STB., ADAS-VETELET INTÉZTESSE VELEM
Bármilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám:
LOUIS SZABO
BOX 244 515 SOUTH Main Str. Welland, Ont.
A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS" magyar megbizottja.

AZ ÁLOM

— Miért vágsz oly elkeseredett arcot?

— Borzalmas álmom volt.

— Ah, most, mikor vőlegény vagy?

— Éppen azért. Azt álmodtam, hogy ötvenezer leányt kellett elvennem és csak egy pengőt kaptam hozománnyal.

ANYÓSVICC

— De kedves uram, miért is festette le az anyósát?

— Mert mégis csak akartam látni, hogy milyen lehet, — amikor hallgat.

kány volt, aki gonosz lelkekkel cimborált. Sohasem láttam, de a hangját már sokszor hallattam Furcsa, régi nótákat dudorászott reszketős, öreges hangján. Amikor meghallottam csendes dalását, gyökeret vert a lábam és a szivembe belemarkolt egy meleg, simogató fájdalom. Olyan volt ez az érzés, mint amikor az iskolában először néztem a sápadt arcu Irénkének kék szemeibe.

— Mi bajod, urficska? — kérdezte szeliden a nagyasszony.

Felelni akartám. De a nyelvem béna volt.

A nagyasszony eltipegett mellőlem. Fehér haja ezüst koronaként világitott a szobában. A konyhába ment, ahol sisteregve égett a tüz. Benyult a fehéren izzó hasábok közé s három szem parazsat kikaparva s tenyerén megtáncoltatva, egy pohár vizbe dobta. A pohár fölött keresztet rajzolt keze élével. És suhogtatva régi, bő selyemszoknyáit, visszajött hozzám.

— No urficska ebből igyál három kortyot. S azután mondjad utánam a Miatyánkot.

Egymásba kulcsolta merev ujjait és csendesen mormolta az Ur imáját. Ámen után ismét homlokomra tette hüvös ujjait.

— Aludjál urficska. Holnapra nem lesz semmi bajod.

Lehunyt szemmel feküdtem. A rémület merevgörcse elmult. A fájgató siránkozás is csak halk zsongássá olvadt. Künn összeverődtek a sörgő levelek. Akármilyen elkárhozott sirassa az üvöltséget, az ő romlása nem viliet engem kárhozatba. A nagyasszony meggyógyitott. El aludtam.

Az asszonyok csendesen kimentek a szobából.

— Valaki megigézte, — mondotta ki a szentenciát Anna asszony.

— Valaki megigézte, — suttogtak utána a többi asszonyok

IV.

Vidám kakasszóval ébresztett fel a reggel. Vidáman csatoltam hátamra táskámat, amelyben zörgött a palatábla és a palavessző. Ugrándozva szaladtam iskolába.

Délután anyám a virágos kertbe vitt és csokrot kötött.

— Fiacskám, ezzel a virággal menj el szépen a nagyasszonyhoz. Köszönd meg neki, hogy meggyógyitott.

Anikó, a cselédünk, kézen fogott és elvezetett a nagyasszony portájára. Dobogó szivvel tipegtem fel a korhadt lépcsőkön. A nagyasszony a hosszú ámbituson ült és jószagu füveket rakosgatott csomókba.

— Jónapot urficska, hát meg gyógyultál? — kiáltotta elénk.

Nem szóltam semmit. A virágokat az ölébe tettem. A nagyasszony magához ölelt.

— Anikó, — szólt a cselédlányhoz — te hazamehetsz. Később jöjj vissza. Mesét mondok az urficskának.

Bevezetett a házba. Benn már duruzsolt a kályha, kedves melegséget osztva a hervadt füvek től illatos szobában. Kipárnázott karosszékbe ültetett s mézes pogácsát tett a kezembe. Csendesen majszoltam az édes süteményt. Borbála nagyasszony is a tüz mellé ült. Egyikünk sem szólt egy szót sem. Nagy csend volt. És a csendes békés, boldog pillanatok varázsa egyszerre szertefoszlott. Az a titokzatos valaki, aki tegnap halálra rémitett elnyujtott, zengő panaszával, méla és vigasztalhatatlan sirásával, itt a nagy asszony csendes, illatos házában rámlesett és keserves halotti litániájára ismét rázenditett.

— Nagyasszony néni, mondd meg nekem, ki sir itt a házban. Hallod-e néni, hogyan sir és jajgat szegény?

A nagyasszony kárbunkulus szemei körülsétáltak a szobában Ráncos arcára mosoly suhant.

— Nem sir itt urficskám, senki.

— Nem hallod, néni? Micsoda hang az? Itt siránkozik valahol, mint a pincébe zárt árva gyermek. Én félek ettől a hangtól, néni.

A nagyasszony mosolyogva simogatta végig fejemet és kipiruit arcomat.

— Ott fenn a falon bóbiskolnak azok a régi, mázos székely kancsók. Azoknak a torkát kicsi, fekete pókok beszőtték hálóval. Ősz idején a vidám nyári legyek bebujnak a kancsóba szúnyókálni, de a pókhálószálakon fennakadnak. Nekik biztos halál a pókháló lenge szála. Vesztükből akarnak kiszabadulni s keservesen csapkodnak szárnyaikkal. Zümmögnek, siránkoznak, de nincs irgalom. Ott halnak meg a pókhálóban.

— Szegények. Hát ők is meghalnak ...

Kába rémületem szertefoszlott. Csak legyek zümmögése hát a titkos őszi sirás, amely megreszkettetett tetőtől talpig! Folytattam a majszolást. Tegnap néztem az őszt s nem láttam benne, hogy karonfogva jár a halállal. Majszoltam a mézespogácsát s arra gondoltam, hogy meghalok én is.

— No urficskám, most idehallgass, — kezdette mondokáját a nagyasszony. — Halottál-e a lidércekről, akik a tündérek kincseit őrzik?

— Igen hallottam. — kiáltottam.

— Azok mutatják meg, hogy hol kell az ásót a földbe vágni, — suttogott a nagyasszony. — Én a kertembe akarom hozatni a kincset. Mert a lidércek ott rejtik el a kincset, ahová tiszta, fiatal és ártatlan gyermeknek egyetlen csepp vére esik. Urficskám, adsz-e nekem egy csöppnyi piros vért? Ha adnál, gazdag és hatalmas ur lennél magad is, mire kinő a bajuszod. Tiéd lenne Tündér Ilona varázsvesszője, amely még a hamut is arannyá változtatja. Kicsi urficskám, kedves kis bogaram, adnál-e egy csepp vért?

— S akkor enyém lesz a varázsvessző? — kérdeztem s tudtam, hogy ég az arcom s szemem ragyog, mint a kárbunkulus.

— A tiéd lesz az is, meg egyéb is. De most minden nagy üstben van elásva ott a zsombékok alatt. Onnan hozatjuk el a lidércekkel a kincset. Ide a kertembe!

— S a varázsvessző mindent arannyá varázsol? — kérdeztem ujra.

— Mindent!

— Adok egy csepp vért, kettőt is szivesen, csak ne fájjon.

A nagyasszony arany tüt vett elő. Megmosta, megtörülgette. Balkezem névtelen ujját jól összeszoritotta és a vértől duzzadó ujjhegybe beledöfött. Mire felszisszentem, a nagyasszony kis darab patyolattal már le is itatta a kicsorduló vércseppet.

Akkor arra gondoltam, hogy ha a nagyasszony nekem adja Tündér Ilona varázsvesszőjét, akkor nagy csodát mivelek azzal. Megérintem a sápadt Irénke arcát s aranyos-piros zománcot varázsolok az arcára. Fekete haját is végig simitom, hogy változzék aranyszőkévé. Csak két kék szemét nem bántom, mert azok a búzavirágokhoz hasonlitanak. Csak kapjam meg a varázsvesszőt, mondottam magamban megcsókolom a két sápadt arcot és gyémánt-koronát varázsolok az aranyhajas fejecskére.

Az ajtón kopogtattak. Anikó jött, hogy hazavigyen. A nagyasszony sietve dugta el a véremet beszivó vászondarabot.

V.

Anikó leánytársai este eljöttek hozzánk. A konyhában ültek s fontak. Legények is jöttek velük. És mind énekeltek, hogy ott menjen a munka.

Ott ültem Pipás Antinak az ölében. Pipás Antit szerettem. Jókedvü legény volt s akárhányszor Anikóhoz eljött vizitába, mindig adott egy szippantást a makrapipából. De hozott ő kicsi nyuszit, meg tüskés disznót is. Én ezért szerettem Pipás Antit. Anikó sokszor sirt, ha Pipás Anti nálunk járt. Azt mondják, ő is szerette Antit, pedig soha nem hozott semmit.

— Hallod-e te Pipás Anti — lovagoltam a nagy legény térdén — eljössz-e hozzám szolgálni, ha nagy leszek és gazdag leszek?

— Elmegyek.

— No akkor siess, mert holnap már enyém lesz a tündérek kincse, amit a lidércek őriznek a kokojszásban.

— Nono, — ingerkedett Pipás Anti.

— De bizony az enyém lesz, ha nem is minden, legalább Tündér Ilonának varázsvesszője. Nekem igérte a nagyasszony, amikor vért adtam a varázslathoz, s a kincset itt ássuk ki majd, a nagyasszony kertjében.

— Ugy legyen, — szippantott nagyot Pipás Anti a csutorából.

A lányok még kicsit fontak, sokat énekeltek s azután hazakészülődtek. A legények is bucsuzásra igazgatták kalapjuk karimáját.

Pipás Anti odaszólt Buglya Lajinak, akit mindenki jómadár nak nevezett:

— Hé Laji! tervem s beszédem vóna veled éjszakára.

VI.

Harmadnap reggel Anikó sikoltva rohant ki a kertből, amely szomszédos volt a nagyasszonyéval.

— Jaj Istenem, Teremtőm! Jaaj, jaaj, jaaaj! Ott fekszik a nagyasszony a diófája tövében! Meghótt a nagyasszony, jaaaj!

A kiáltás végigszállt a falun. Emberek, asszonyok futottak a nagyasszony portájára.

Az asszonyok óbégattak, jajveszékeltek.

— Netene! Gödröt ásott valaki! Üst volt a gödörben. Kincs volt az üstben. Gaz lator volt, aki ellopta a nagyasszony kincsét.

A nagyasszony némán és hidegen feküdt a hóharmatos fűben.

— Ki volt a tolvaj? — néztek gyanakvó szemmel egymás ra az atyafiak.

— Én megmondom, én megmondom, — sikoltotta Szőke Eszter, aki a fonó estéjén fényes szemmel nézte Pipás Antit az Anikó szeretőjét.

A kakastollas csendőrök elvitték Szőke Esztert. Délre vasbaverve kisérték végig a falun Pipás Antit és Buglya Lajit. Szőke